

प. सं. २०७५/२०७६
चं नं. १७५

मिति : २०७६/०२/३०

श्रीमान् कार्यकारी निर्देशकज्यु,
अनुसन्धान विभाग,
नेपाल राष्ट्र बैंक,
पुलचोक, ललितपुर

विषय : मौद्रिक नीति सम्बन्धी राय सुझाव पेश गरिएको सम्बन्धमा ।

महोदय,
उपरोक्त सम्बन्धमा त्यस विभागको प.सं.अ.मौ./मौ.नी. ०४/०७५/७६ को मिति २०७६/०२/१९ को पत्रबाट अनुरोध भए बमोजिम आ.व. २०७६/०७७ को मौद्रिक नीतिमा समावेश गर्नुपर्ने विषयहरूका सन्दर्भमा यस एशोसिएसनको तर्फबाट निम्नानुसार राय सुझावहरू यसै पत्र साथ संलग्न गरि पेश गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

भवदीय,

.....
प्रद्युमन पोखरेल
प्रथम उपाध्यक्ष

बोद्धार्थ :

- १) श्रीमान् गभर्नरज्यु, नेपाल राष्ट्र बैंक, बालुवाटार, काठमाडौं
- २) श्रीमान् डेपूटी गभर्नरज्युहरू, नेपाल राष्ट्र बैंक, बालुवाटार, काठमाडौं
- ३) श्रीमान् कार्यकारी निर्देशकज्यु, नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग, बालुवाटार, काठमाडौं ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि मौद्रिक नीतिका लागि राय /सुझाव

- १) राष्ट्रिय स्तरका संस्थाहरुको व्याजदर अन्तर यथावत तथा क्षेत्रीय स्तरका विकास बैकहरुको लागि व्याजदर अन्तरमा बिशेष सुबिधा दिनु हुन ।

कारण : व्याज आम्दानी बाहेक अन्य आम्दानी न्युन रहने हुनाले तथा पूजी बृद्धि अनुसार को लगानीमा प्रतिफल कायम राखी राख्न सहज तुल्याउन ।

- २) 'ख' वर्गका विकास बैकहरुलाई छुट्टै सहायक कम्पनी स्थापना गरी धितोपत्र व्यवसायीको कारोबार गर्न दिने व्यवस्था मिलाउन ।

कारण : विकास बैकहरुको शाखा सञ्जाल देशभर फैलिएको र धितोपत्र व्यवसायको पहुँच देश भर प्रभावकारी बनाउन महत्व पूर्ण भुमिका निर्वाह गर्न सक्ने ।

- ३) व्याजदर अन्तर कायम गर्नको लागि गणना गरिने श्रोतको लागतमा संचालन लागतलाई समेत थप गरि गणना गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

कारण : बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुले नयाँ शाखाहरु संचालनमा ल्याउन थप संचालन लागत लाग्ने, बैकिङ पहुँच कम भएका स्थानमा शाखा संचालनमा ल्याउदा संचालन खर्च बढ्ने तथा कम लागतको निक्षेपले उक्त लागतमा केहि राहत हुने अवस्थाले शाखा संचालन बिस्तार गर्न उत्प्रेरणा मिल्छ तर व्याजदर अन्तर उहि कायम गरेर जानु पर्दा उक्त कम लागतको निक्षेपको फाईदा पनि बैक तथा वित्तीय संस्थाले लिन पाउँदैनन् । यसर्थ कम शाखा र शहर केन्द्रित मात्रै शाखा भएका बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कम मेहनेत र कम वित्तीय पहुँच पुऱ्याएरै बढि मुनाफा आर्जन गर्न सक्ने अवस्था देखिन्छ ।

- ४) **प्रतिपत्र कारोबार सम्बन्धमा :**

'ख' वर्गका विकास बैकहरुलाई समेत प्रतिपत्र कारोबारको ईजाजत दिने सम्बन्धमा आ.ब. २०७४/०७५ को मौद्रिक नीतिमा बोलीएको तत्पश्चात निर्देशन प्राप्त नभएको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै । क्षमता र दक्षताको मापदण्ड तयार पारी सबै बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई प्रतिपत्र कारोबारको ईजाजत दिने गरि व्यवस्था गरि दिनु हुन ।

कारण : क समेत पूजी, शाखा संचालन र मानव संसाधनले प्रतिपत्र कारोबार गर्न सक्ने क्षमता हासिल गरिसकेका तथा उक्त संस्थाहरुको संचालन मुनाफा प्रतिस्पर्धी बनाउना ।

- ५) **पुनरकर्जा सम्बन्धमा सिमा र अबधी बढाउन सुझाव :**

कारण : गत वर्ष को सिमा रकम रु ३५ अरबले बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुको CCD तथा तरलता ब्यवस्थापनलाई केहि सहज तुल्यायो भने उत्पादनशिल क्षेत्रका कर्जा ग्राहकले केहि राहत प्राप्त गरे । सरकारी ढुकुटी तथा राष्ट्र बैकमा समेत भएको रकम सोचे जस्तो खर्च नभईरहेको तथा बैकिङ क्षेत्रमा तरलता अभाव कायमै भएको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै पुनर कर्जाको सिमा रकम तथा एक पटकमा कर्जा दिईने अबधीमा समेत सक्दो उदारता अपनाएमा तरलता अभावमा केहि सहजता र उत्पादनशील क्षेत्रमा केहि राहत पुग्ने हुँदा ।

६ निक्षेप सुरक्षणको व्यवस्था पुनर्विचार सम्बन्धमा

कारण : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन राम्रो हुँदै गएको तथा बैकिङमा केहि समस्या आईहालेर निक्षेप फिर्ता गर्नु परे पनि प्राथमिकताको आधारमा प्राकृतिक व्याक्तिको सानो रकमलाई प्राथमिकतामा राखी फिर्ता गर्नु पर्ने व्यवस्थाको कारण कुनै दायित्व सिर्जना हुन सक्ने अवस्था अतयन्तै न्यून रहेको छ, ता पनि यसको सिमा बढाउदै लानुले बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संचालन खर्च मात्रै बढेको अवस्था रहेको छ । यसको प्राबधान तथा शुल्क सम्बन्धमा पुनरविचार गर्न जरुरी देखिन्छ ।

७) निक्षेप संरचना सम्बन्धमा :

कल निक्षेपको अंश बिकास बैंकहरूले १५% को सिमामा राख्नु पर्ने गरि आएको निर्देशन पुनरविचार गरिदिनु हुन ।

कारण : प्राकृतिक व्याक्तिहरु बाहेक अन्य निक्षेपकर्ताले बचत खाता खोल्न नपाउने व्यवस्थाका कारण संस्थाहरूले आफ्नो बचतको रकम नेपाली बैकिङमा भएको कल निक्षेपमा राख्ने गरेको र यस्तो निक्षेप स्थाई प्रकृति मै रहिरहने तथा NRB को निर्देशन पश्चात, यस्तो निक्षेपमा बचत खातामा प्रदान गरिएको न्युनतम निक्षेप भन्दा बढि ब्याजदर प्रदान गर्न नपाउने व्यवस्थाले पहिले नै नियमित भैसकेको अवस्था छ। यो कम ब्याजदरको निक्षेपलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले छोटो अवधीको मुद्दतिमा परिवर्तन गर्नेपर्ने अवस्था आउछ, जसबाट अभै लागत अभै बढ्न जाने अवस्था सिर्जना हुन्छ।

८) विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धमा :

SORRY! WE MIND YOUR BUSINESS

- क) विपन्न वर्गमा तोकिए भन्दा बढी प्रत्यक्ष कर्जा लगानी गरेको खण्डमा बढी लगानी भएको कर्जालाई कर्जा निक्षेप अनुपातमा घटाइ कर्जा, पूँजी निक्षेप (CCD) अनुपात कायम गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउने ।
- ख) तोकिएको सिमा भन्दा बढी लगानी भएको विपन्न वर्ग कर्जा लगानी गरेको रकममा अनिवार्य नगद मौज्दात (CRR) पूँजीकोष (Capital Adequacy) र वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) गणनामा सहजता गराइदिने ।

कारण :

- क) विकास बैंकहरूले जोखिम बहन गर्दै लघुवित्त मार्फत राष्ट्रको आर्थिक विकासमा महत्वपुर्ण योगदान पुऱ्याएकोले नीतिगत छुट तथा सहूलियतको व्यवस्था गर्न आवश्यक देखिएकोले ।
- ख) विपन्न वर्ग कर्जाको तोकिएको सीमा समेत पुरा गरी लघुवित्त मार्फत विपन्न वर्गको अर्थिक स्तर सुधार गर्न विकास बैंकहरूलाई प्रोत्साहन मिल्ने देखिएकोले

- ९) विकास बैंकहरुलाई कृषि क्षेत्रमा लगानी गर्न तोकेको प्रतिशत भन्दा बढी लगानी गरेमा सो बढी लगानी गरेको रकमलाई कर्जा निक्षेप अनुपातमा घटाइ कर्जा, पूँजी निक्षेप (CCD) अनुपात कायम गर्न सकिने व्यवस्था गर्ने ।

कारण :विकास बैंकहरुलाई कृषि क्षेत्रमा अभूँ लागानी बढाई नेपाल सरकारले लिएको लक्ष्य पुरा गर्न विकास बैंकहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने ।

- १०) विकास बैंकहरुलाई समेत क्रेडिट कार्ड तथा वैदेशीक मुद्राका prepaid card जारी गर्न अनुमति दिने व्यवस्था गरिदिनु हुन ।

कारण :विकास बैंकहरुले पनी internationally accepted कार्डहरु जारी गर्ने व्यवस्था गरिसकेको साथै professional हरुलाई तहाको निर्देशन कै मातहतमा रहि रु. १५ लाख सम्म बिना धितो कर्जा समेत बितरण गरिरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गरि विकास बैंकहरुलाई समेत क्रेडिट कार्ड तथा वैदेशिक मुद्राको Prepaid कार्ड बितरण गर्ने सुविधा प्रष्ट संग व्यवस्था गरिदिनेमा cashless transaction मा थप टेवा पुग्ने देखिएकोले ।

- ११) मर्जर र एक्विजिसनलाई प्रोत्साहन दिने हो भने ब्याजदर अन्तर को relaxation, DSL को relaxation, शाखा खोल्न दिने कुरामा सुविधा लगाएतका अन्य सुविधा थप गर्ने सम्बन्धमा पुनरविचार गर्न सकिन्छ ।

